

Mands og Kones Livstid, hvad enten man nu mente, det var paabudt, som man senere har villet gøre gældende her i denne Sal, at det i Virkeligheden var eller er endnu, eller man mente, at det ikke kunde være anderledes, at det var den for begge Parter bedste Ordning. Loven af 27de Maj 1848 søger som bekendt ved sin Bestemmelse at fremme Fæste, men man maa beklage, at Loven ikke i saa Henseende har haft den Virkning, den tilstodte; thi med Undtagelse af et enkelt Gods, man har nævnet — og det kan være, det findes flere enkelte — er Forholdet dette, at naar et Hus nu bliver fæstet, giver man det ikke i Fæste igen, men kun i Leje, og opføres der et nyt Hus, eller bliver der overhovedet Spørgsmaal om at disponere over et Hus, giver man det ikke i Fæste, men kun i Leje paa disse bekendte Betingelser, at Lejeren med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel, kan opsiges til hver 1ste Maj. Hvilket stort Tab en saadan Udvikling har bragt Landet og da ogsaa derved, at man paa den Maade og ved denne Ordning har forhindret en hensigtsmæssig Dykning af de mindre Lodder, som saaledes i Forening med Husene blive lejede ud, det har oftere været Genstand for Omtale i denne Sal, og danner jo ogsaa Grundlaget for et andet Lovforslag end det foreliggende, et Lovforslag, der ligger paa Tingets Bord, og som i en Række af Aar har ligget der. Nu se vi i det foreliggende Lovforslag en Bestemmelse om, at de Havelodder, her er Tale om, skulle udlejes paa saadanne Billaar, at Lejemaalet ikke kan opsiges den paagældende Lejer, saalænge han betaler sin Leje i rette Tid. At vi altsaa med Hensyn til disse Lodder kunne blive fri for den Billaarlighed, det Tryk og alle de Ulemper, som følge af denne Halvaarsopsigelse til 1ste Maj, som man ellers i Reglen har, er en Bestemmelse, som jeg ikke har kunnet andet end glæde mig ved at se. Men der er faldet mig en anden Tanke ind, og det er den: kan det nu egentlig betale sig for en saadan Lejer at drive denne Havelod paa de Betingelser, som stilles ham ved det foreliggende Forslag? Betingelserne ere jo disse: han skal forrente den hele Købesum med 4 pCt., han skal endvidere med 4 pCt., foruden Købesummen, forrente alle Omkostningerne ved Købet og alle saadanne Forbedringer, som hans Formand maatte have udført paa disse Lodder. Det er jo vel, naar vi i det mindste tage større Jordejere, ikke sagt, og vel noget, der heller ikke i Reglen ventes, at man skal fuldt ud forrente hele Købesummen og endda have noget tilovers til sig selv. Som det allerede er berørt af en foregaaende Taler: den, der

køber Jord, maa i det mindste i Reglen eller plejer i det mindste i Reglen selv at have noget at sætte i den og skal ikke forrente det hele. Det er imidlertid et Spørgsmaal, om hvilket jeg maa erklære, at jeg ikke er i Stand til med de Døphsninger, der for Tiden staa til min Raadighed, at danne mig nogen fuldt ud begrundet Mening. Det er muligt, at man ved en saadan Dykning kan forrente hele Købesummen plus Udgifter ved Købet og endda betale Tiende, Skatter samt endvidere forrente Udgiften ved saadanne Forbedringer, som Formanden maatte have udført. Jeg siger, det er muligt, man kan det, jeg veed det ikke, men det er i alt Fald et Billaar, om hvilket det i det mindste for Øjeblikket forekommer mig tvivlsomt, hvorvidt det med nogen Fordel vil kunne lade sig gøre altsammen af Lejeren. Jeg gentager imidlertid, jeg har ikke tilstrækkelig Døphsninger til fuldt ud at kunne bedømme dette Spørgsmaal. Naar Lovforslaget behandles med at henvisse til, at Loven af 4de Juli 1850 skal følges efter Reglerne i nærværende Lov, skal jeg ikke opholde mig videre ved den maaste noget uheldige Formulering af den Tanke, som ligger til Grund for disse Udtalelser. I en Lov at følge Reglerne i en anden Lov er maaste noget, som kan udtrykkes paa en heldigere Maade. Meningen er naturligvis den, at der er en Del Regler, navnlig med Hensyn til Ekspropriation, Omkostninger o. s. v., i Loven af 4de Juli 1850, som ogsaa skal bringes til Anvendelse ved denne Lov; at Hovedsøjemedet i Loven af 4de Juli 1850 er et andet kommer ikke i Betragtning. I saa Henseende skal jeg dog allerede her gøre opmærksom paa, at naar man henviser til Loven af 4de Juli 1850 i den Henseende, som jeg nu nævnte, at det vistnok har været de ærede Forslagsstilleres Mening, har man ikke sagt meget derom, thi Loven af 4de Juli 1850 indeholder ikke de paagældende Regler. Den henviser nemlig igen til Forordningen af 23de April 1845 om Jords Afstaaelse til Kirkegaard og siger, at det er de Regler, den vil have fulgt. Jeg vilde derfor anse det for heldigt, ogsaa i formel Henseende, at man optog heri Loven Reglerne fra disse to tidligere Love, som man vil have anvendt; thi derved undgaar man en saadan Henvisning, efter hvilken man dog først paa 3dje Led kommer til at finde Reglerne, hvor de egentlig staa. Jeg tror, at Forslagsstillerne — jeg skal berøre, hvad der staa i § 8. — med Hensyn til disse Omkostninger eller Omkostningsfrihed, altsaa med Hensyn til de Foranstaltninger, som her ere nødvendige, maaste ikke have